

Minister Klimatu i Środowiska

Paulina Hennig-Kloska

BAK-WKR.0931.13.2026.PR
3994167.18041751.14665277
Warszawa, 24-06-2026

Pani
prof. dr hab. Marta Pogrzeba
Dyrektor
Instytutu Ekologii
Terenów Uprzemysłowionych
ul. Kossutha 6
40-844 Katowice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Przedstawiam Pani Dyrektor wystąpienie pokontrolne z kontroli planowej przeprowadzonej przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska¹ (dalej: MKiŚ) w Instytucie Ekologii Terenów Uprzemysłowionych (dalej: IETU lub Instytut) w zakresie:

- 1) działalności finansowej Instytutu;
- 2) jakości zarządzania Instytutem;
- 3) organizacji i jakości pracy Instytutu.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2024 r. do 15 grudnia 2025 r.

Podstawa prawna:

- 1) art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej²;
- 2) art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych³ (dalej: uoib);
- 3) obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 17 października 2025 r. ws. wykazu jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Klimatu i Środowiska lub przez niego nadzorowanych⁴.

Informacja o jednostce kontrolowanej

IETU jest państwową jednostką organizacyjną, wyodrębnioną pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym. Jednostka prowadzi badania naukowe i prace rozwojowe, ukierunkowane na ich wdrożenie i zastosowanie w praktyce. IETU jako instytut badawczy nie należy do jednostek sektora finansów publicznych.

Instytut utworzono w 1992 r. poprzez przekształcenie katowickiego oddziału Instytutu Ochrony Środowiska w samodzielną jednostkę organizacyjną⁵.

IETU działa na podstawie:

- 1) uoib;
- 2) statutu IETU z 10 czerwca 2025 r.

Do zadań Instytutu należy w szczególności:

- 1) prowadzenie, wdrażanie i upowszechnianie wyników badań naukowych i prac rozwojowych w zakresie: zrównoważonego rozwoju, ochrony środowiska i zarządzania jego zasobami, narzędzi wsparcia ekoinnowacji, w tym weryfikacji technologii środowiskowych, jakości i stanu środowiska, w szczególności terenów silnie zurbanizowanych i uprzemysłowionych, nowoczesnych metod zarządzania jakością środowiska;
- 2) prowadzenie działań z zakresu komunikacji społecznej dla zrównoważonego rozwoju;
- 3) opracowywanie ekspertyz, opinii oraz ocen dotyczących stanu środowiska;

¹ Kontrolę przeprowadzili pracownicy Biura Kontroli i Audytu: [REDACTED].

² T. j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224 ze zm.

³ T. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 534 ze zm.

⁴ M.P. z 2025 r. poz. 1125.

⁵ Na mocy zarządzenia nr 54 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 6 października 1992 r. o podziale Instytutu Ochrony Środowiska.

- 4) edukacja w zakresie ekologii i kształtowania środowiska.

Ponadto Instytut może prowadzić inną działalność w zakresie dopuszczonym w statucie.

W skład struktury organizacyjnej Instytutu wchodzi:

- 1) Zakład Badań i Rozwoju;
- 2) Centralne Laboratorium;
- 3) Zespół Wsparcia Informatycznego Badań;
- 4) Biuro Obsługi Projektów, Marketingu i Komercjalizacji Badań;
- 5) Dział Księgowości;
- 6) Dział Ekonomiczny;
- 7) Dział Obsługi Administracyjno-Technicznej;
- 8) Dział Zamówień Publicznych;
- 9) Jednostka Weryfikująca Technologie Środowiskowe (dalej: JWTŚ);
- 10) stanowiska zapewniające obsługę w zakresie: ochrony danych osobowych, systemów informatycznych, BHP, spraw kadrowych, obsługi sekretarskiej, informacji niejawnych oraz biblioteki naukowej.

Funkcję Dyrektora Instytutu od 1 marca 2022 r. pełni prof. dr hab. Marta Pogrzeba⁶.

OCENA OGÓLNA KONTROLOWANEJ DZIAŁALNOŚCI

[Działalność finansowa Instytutu] Instytutem zarządzano w oparciu o plany finansowe pozytywnie opiniowane przez Radę Naukową, które były sporządzane zgodnie z uoib, w terminach umożliwiających ich realizację od początku roku. W 2024 r. Instytut osiągnął dodatni wynik finansowy na poziomie 41 418 zł, który był niższy względem roku poprzedniego o 77,8 tys. zł (tj. 65%). Przyczyną spadku były niższe przychody ze sprzedaży, co wynikało z zakończenia projektów o wysokim finansowaniu oraz pozyskania mniejszej liczby i środków z nowych projektów i zleceń. Aby poprawić wynik finansowy, Instytut wykazywał aktywność w zakresie wnioskowania o projekty i pozyskiwania ofert z rynku komercyjnego. Na pozytywny wynik finansowy IETU wpływało prowadzenie działalności gospodarczej - z tytułu najmu i dzierżawy wypracowano zysk w wysokości 456 731 zł w 2024 r. oraz 395 805 zł do 30 września 2025 r. Na koniec 2025 r. IETU planował osiągnąć dodatni wynik finansowy w kwocie 60,3 tys. zł. Głównym źródłem przychodów Instytutu w latach 2024-2025 (do 30 września) były subwencje i dotacje (47% i 45% przychodów ogółem). Z kolei przychody z działalności gospodarczej wyniosły 750,3 tys. zł w 2024 r. oraz 611,1 tys. zł do 30 września 2025 r. (8% i 13% przychodów ogółem). Z kolei największy koszt Instytutu stanowiły wynagrodzenia (64% i 70% kosztów ogółem). W latach 2024-2025 nie stwierdzono trudności z zachowaniem płynności finansowej; wskaźniki wskazywały na nadpłynność finansową. Sprawozdanie finansowe za 2024 r. sporządzono, podpisano oraz złożono do Krajowego Rejestru Sądowego terminowo.

Działalność gospodarcza IETU została uwzględniona w Polityce rachunkowości oraz wyodrębniona pod względem rachunkowym. Instytut natomiast nie wyodrębnił tej działalności pod względem finansowym, co było niezgodne z art. 2 ust. 4 uoib.

Kontrola wykazała nieprawidłowości w obszarze umów cywilnoprawnych i zamówień publicznych. Z uwagi na to, że Instytut jest niewielką jednostką z zatrudnieniem na poziomie 56-60 pracowników, zauważalna była praktyka zlecania części regulaminowych zadań wykonawcom zewnętrznym. Spośród 27 umów cywilnoprawnych zawartych w okresie objętym kontrolą 14 (52%) dotyczyło zadań wymagających wiedzy merytorycznej z zakresu działalności IETU, z których 9 z zakresu zadań Jednostki Weryfikującej Technologie Środowiskowe (JWTŚ). IETU nie podejmował w tych przypadkach prób zatrudnienia pracowników do realizacji zadań w celu budowania trwałych kompetencji w Instytucie. Ponadto zlecano na zewnątrz zadania z zakresu zamówień publicznych, ochrony danych osobowych oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.

W ramach 4 poddanych badaniu umów z zakresu działalności JWTŚ wybór wszystkich zleceńobiorców nastąpił z naruszeniem Regulaminu udzielania zamówień. Dodatkowo w dokumentacji z szacowania nie wskazano sposobu ustalenia godzin niezbędnych do realizacji zlecenia, co negatywnie wpływało na rzetelność procesu szacowania wartości umów (wykonanie umów wynosiło 8-19%). Ponadto w Instytucie stosowano niejednolite zasady odbioru usług rozliczanych ryczałtowo (protokół zdawczo-odbiorczy, ewidencja prac lub brak udokumentowanego potwierdzenia wykonania zadań). Takie działanie obniżało przejrzystość

⁶ Powołana pismem Ministra Klimatu i Środowiska z 24 lutego 2022 r., znak: BDG-WK.1201.5.2022.MM.

procesu odbioru prac oraz powodowało po stronie zamawiającego ryzyko niewystarczającej weryfikacji prawidłowości wykonania usług.

W 2 z 3 badanych zamówień publicznych (67%) nieterminowo sporządzono wnioski o wszczęcie zamówienia, co było niezgodne z Regulaminem zamówień publicznych, a w 1 z 3 zamówień (33%) jego wartość oszacowano na podstawie wartości zamówień udzielonych w ostatnich 12 miesiącach bez uwzględnienia inflacji.

W obszarze należności stwierdzono opóźnienia w działaniu i niejedolitą praktykę, co wynikało m.in. z braku spójności regulacji wewnętrznych w zakresie procedowania wezwań do zapłaty i kierowania spraw do sądu. W 4 z 5 (80%) badanych przypadków z opóźnieniem wynoszącym od 7 do 143 dni wysyłano wezwania do zapłaty, co w 3 z nich było niezgodne z Instrukcją windykacją. Ponadto, z uwagi na nieokreślenie w procedurze wewnętrznej terminów na podjęcie działań windykacyjnych, w 2 przypadkach (40%) wysyłano wezwania przedsądowe z zastosowaniem niejedolitych terminów (po 141 i 357 dniach od terminu płatności), a w 1 przypadku (20%) zwlekano z przekazaniem sprawy do egzekucji 693 dni od wyroku sądu. Stwierdzono, że 1 z 5 (20%) badanych należności wymagalnych na kwotę 3 621 zł wynikała z zawarcia umowy najmu bez uzyskania przez IETU kaucji w wysokości 2 172 zł, co było warunkiem obowiązywania tej umowy. Dodatkowo w protokole zdawczo-odbiorczym nieprawidłowo wskazano, że kaucja została opłacona.

[Jakość zarządzania] W latach 2024-2025 wynagrodzenie kierownictwa mieściło się w limitach określonych w art. 8 pkt 5 lit. a ustawy o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi⁷ (uowk). Jednakże, niezgodnie z art. 5 ust. 1-2 i art. 11 ust. 1 uowk, w 2024 r.

_____ wypłacono _____
w wysokości _____ zł, a _____ w 2025 r. wypłacono _____
_____ w łącznej kwocie _____ zł. Z kolei _____ naliczano
w 2025 r. _____ łącznie niższe o _____ zł brutto
od należnego, z uwagi na nieuwzględnienie wzrostu kwoty bazowej⁸, od której było ono
uzależnione, a _____ wypłacono _____
_____ 33 dni po terminie określonym w Regulaminie wynagradzania.

Niezgodnie z art. 77² § 1 Kodeksu pracy oraz art. 63 uoib w Regulaminie wynagradzania nie uwzględniono wypłacanej pracownikom premii zadaniowej. Ponadto Regulamin wynagradzania nie zapewniał transparentności zasad przyznawania premii administracyjnej, ponieważ brakowało wymogu uzasadniania decyzji o jej przyznaniu, co utrudniało ocenę zasadności przyznania tej premii.

W statucie Instytutu uregulowano zasady wyboru komisji dyscyplinarnej, zgodnie z art. 55 ust. 1 uoib. Komisję dyscyplinarną na lata 2024-2028 wyłoniono z opóźnieniem 109 dni, co było niezgodne z art. 55 ust. 7 uoib. Dodatkowo w skład Komisji powołano 2 a nie 3 osoby, co było niezgodne z art. 54 ust. 1 pkt 1 uoib oraz § 13 ust. 1 statutu. W latach 2024-2025 nie prowadzono żadnych postępowań dyscyplinarnych.

Na 56-60 pracowników ogółem, 40-43% stanowiła kadra naukowo-badawcza, przy czym w grupie tej brakowało osób na stanowiskach profesora czy profesora instytutu. Kolejną grupę stanowili pracownicy inżynieryjno-techniczni (28-30%), a następnie pracownicy administracyjno-ekonomiczni (20-22%) i osoby na stanowiskach robotniczych (3-4%). Kadre kierowniczą stanowiły 3 osoby (5%).

[Organizacja i jakość pracy] Poziom naukowy IETU oceniono na poziomie B -w dyscyplinie nauk biologicznych oraz C - w dyscyplinie inżynierii środowiska, górnictwa i energetyki, tj. na dwóch najniższych w 5-stopniowej skali. Świadczy to o potrzebie wzmocnienia jakości działalności naukowej i badawczej Instytutu.

⁷ Z dnia 3 marca 2000 r. (T.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2136).

⁸ Określonej w art. 2 ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2025 (T.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1925).

Instytut posiadał perspektywiczne kierunki działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej oraz roczne plany działalności na 2024 r. i 2025 r. Plany działalności nie uwzględniały jednak informacji z rocznego planu finansowego, co było niezgodne z art. 2a ust. 4 pkt 2 uoib. Ponadto dyrektor nie ustalił kierunkowych planów tematycznych badań naukowych i prac rozwojowych w drodze odrębnych dokumentów; ograniczył się do ujęcia tych tematów wyłącznie w ramach rocznych planów działalności, co było niezgodne z art. 24 ust. 1 pkt 1 lit a i b uoib.

Instytut realizował cele, do których został powołany, w tym związane z prowadzeniem badań naukowych i prac rozwojowych, zgodnie z art. 2 ust. 1-2 uoib. W latach 2024-2025 (do 10 grudnia) na zbliżonym poziomie utrzymywała się liczba realizowanych tematów i projektów badawczych (odpowiednio 92 i 93), a także liczba publikacji pracowników (odpowiednio 26 i 28). Instytut zorganizował lub współorganizował w tym okresie łącznie 7 konferencji, a pracownicy aktywnie uczestniczyli w krajowych i zagranicznych wydarzeniach naukowych (odpowiednio 24 i 20 osób).

Niezgodnie z Regulaminem organizacyjnym IETU zadania 1 komórki organizacyjnej i 2 samodzielnych stanowisk pracy (Działu Zamówień Publicznych oraz samodzielnych stanowisk pracy: inspektora ochrony danych osobowych oraz pełnomocnika ds. bhp) powierzano podmiotom zewnętrznym. W efekcie faktyczna struktura organizacyjna nie odpowiadała Regulaminowi organizacyjnemu.

USTALENIA SZCZEGÓŁOWE

I. Działalność finansowa

1. [Sytuacja finansowa] W 2024 r. IETU osiągnął zysk w wysokości 41 418 zł, który w całości został przeznaczony na fundusz rezerwowy. Wynik finansowy był mniejszy niż w roku poprzednim o 77,8 tys. zł (tj. 65%), co miało związek z obniżeniem przychodów ze sprzedaży. Wynikało to z zakończenia projektów o wysokim finansowaniu oraz pozyskania mniejszej liczby nowych projektów i zleceń. W celu poprawy wyniku Instytut kontynuował aktywność w zakresie wnioskowania o projekty i pozyskiwania ofert z rynku komercyjnego. Na koniec 2025 r. Instytut planował osiągnąć zysk na poziomie 60,3 tys. zł. Nie stwierdzono trudności z zachowaniem płynności finansowej; przeciwnie – wysoka wartość wskaźników płynności wskazywała na nadpłynność finansową.

[Sytuacja finansowa] W 2024 r. Instytut osiągnął dodatni wynik finansowy w wysokości 41 418 zł, który w całości przeznaczono na fundusz rezerwowy⁹. Wypracowany zysk był niższy o 65% w stosunku do zysku z roku 2023 (119 206 zł). Spadek miał związek z obniżeniem przychodów ze sprzedaży. Wyjaśniono¹⁰, że wynikało to ze spadku liczby projektów oraz ograniczonej liczby zleceń komercyjnych. Na 2024 r. Instytut pozyskał 4 projekty na kwotę 3 264 tys. zł oraz 8 ofert na kwotę 542 tys. zł.

W celu poprawy wyniku finansowego Instytut podejmował działania ukierunkowane na realizację nowych projektów i zamówień komercyjnych, w wyniku których:

- 1) w 2024 r. pozyskał 20 ofert o wartości 462 tys. zł (spadek o 80 tys. zł, czyli o 15% względem 2023 r.), a do 15 grudnia 2025 r. uzyskał ocenę pozytywną dla 15 złożonych ofert na kwotę 861 tys. zł (wzrost o 399 tys. zł, tj. o 86% względem 2024 r.);
- 2) w 2024 r. pozyskał 4 projekty o wartości 4 654 tys. zł (wzrost o 1 390 tys. zł, czyli o 42% względem 2023 r.), a do 15 grudnia 2025 r. uzyskał 3 projekty na kwotę 3 363 tys. zł (spadek o 1 291 tys. zł, tj. 28% względem 2024 r.), jednocześnie oczekiwano na ocenę ponad połowy złożonych wniosków projektowych (10 z 18, czyli 56%).

Wyjaśniono¹¹, że do wypracowania dodatniego wyniku Instytut dąży także poprzez rozwój współpracy zewnętrznej, rozszerzenie oferty usług oraz optymalizację zatrudnienia i kosztów stałych.

Na 30 września 2025 r. koszty Instytutu przewyższały przychody o 774,3 tys. zł¹². Wyjaśniono¹³, że wynikało to ze zwiększonych kosztów projektów realizowanych w trakcie roku, a których sprzedaż nastąpi w IV kw. 2025 r. (lub jako „prace w toku” będą stanowiły przychody kolejnego roku). Na koniec 2025 r. Instytut zamierzał osiągnąć wynik na poziomie 60,3 tys. zł brutto¹⁴.

⁹ Sprawozdanie finansowe za 2024 r.

¹⁰ Pismo dyrektora z 15 października 2025 r., znak: 1256/DF/2025.

¹¹ Pismo dyrektora z 16 grudnia 2025 r., znak: 1700/DX/2025.

¹² Wg stanu na 30 września 2025 r. przychody i koszty wynosiły ogółem odpowiednio 4 812,6 tys. zł oraz 5 586,9 tys. zł.

¹³ Pismo dyrektora z 31 października, znak: 1344/DX/2025.

¹⁴ Plan finansowy na 2025 r.

[Płynność finansowa] Na koniec 2024 r. i na 30 września 2025 r. wskaźniki finansowe wynosiły odpowiednio: płynność bieżąca – 3,85 oraz 5,33; płynność przyspieszona – 3,58 oraz 4,39; płynność natychmiastowa – 3,39 oraz 4,28. Oznacza to, że Instytut był w stanie na bieżąco regulować zobowiązania, jednak tak wysokie wskaźniki świadczą o nadpłynności finansowej, czyli utrzymywaniu nadmiernych środków płynnych w stosunku do zobowiązań bieżących. Wyjaśniono¹⁵, że nadpłynność finansowa wynikała głównie z zaliczek na poczet projektów z programu Horyzont Europa oraz dotacji podmiotowej od ministra właściwego ds. nauki i szkolnictwa wyższego na utrzymanie aparatury naukowo-badawczej.

2. [Przychody i koszty] Głównym źródłem przychodów Instytutu w latach 2024-2025 (do 30 września) były subwencje i dotacje (47% i 45% przychodów ogółem), w zasadniczej mierze ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej: MNiSW). Drugim co do wielkości źródłem finansowania działalności IETU były przychody własne, w tym ze sprzedaży (40% i 37% przychodów ogółem). Z kolei największe koszty Instytutu stanowiły wynagrodzenia (64% i 70% kosztów ogółem). Przychody i koszty planowano rzetelnie; wykonanie planu za 2024 r. wynosiło 96% dla przychodów i 97% dla kosztów.

[Przychody i koszty] Na etapie planowania budżetu Instytut przewidywał przychody na poziomie 9 218,8 tys. zł w 2024 r. oraz 9 462,8 tys. zł w 2025 r., a koszty odpowiednio w wysokości 9 121,3 tys. zł oraz 9 402,5 tys. zł. W 2024 r. rzeczywiste wykonanie planu przychodów wyniosło 96%, a kosztów - 97%, co wskazuje na rzetelne planowanie. Do końca III kwartału 2025 r. wysokości przychodów i kosztów stanowiły odpowiednio 51% oraz 59% wartości określonych w planie.

W 2024 r. przychody Instytutu¹⁶ spadły o 18% względem roku poprzedniego, wynosząc 8 888,9 tys. zł. Natomiast na 30 września 2025 r. przychody kształtowały się na poziomie 4 812,6 tys. zł. W latach 2024-2025 (do 30 września) głównym źródłem przychodów były subwencje i dotacje w wysokości 4 199,1 tys. zł i 2 152,7 tys. zł (47% i 45% przychodów ogółem). Przychody własne Instytutu, w tym ze sprzedaży, wyniosły w 2024 r. 3 560,7 tys. zł (tj. 40% przychodów ogółem), a do 30 września 2025 r. - 1 773,3 tys. zł (tj. 37% przychodów ogółem).

Koszty w 2024 r. spadły o 17% w porównaniu do roku poprzedniego, wynosząc 8 847,5 tys. zł. Na 30 września 2025 r. koszty wynosiły 5 586,9 tys. zł. W latach 2024-2025 (do 30 września) największy udział w kosztach stanowiły wynagrodzenia w wysokości odpowiednio 5 676,9 tys. zł i 3 920,3 tys. zł (64% i 70% kosztów ogółem). Drugą co do wielkości grupę kosztów stanowiły usługi obce w wysokości odpowiednio 1 285,8 tys. zł oraz 601,4 tys. zł (15 i 11% kosztów ogółem).

[Źródła finansowania] Głównym źródłem finansowania Instytutu były dotacje z MNiSW, które wyniosły 3 837,8 tys. zł w 2024 r., a do 30 września 2025 r. - 2 152,7 tys. zł (43% i 45% przychodów ogółem). Działalność Instytutu finansowano także ze środków zagranicznych, których wysokość w 2024 r. wyniosła 2 565,1 tys. zł (29%), a do 30 września 2025 r. - 1 044 tys. zł (22%). Działalność komercyjna przyczyniła się do wypracowania przychodu w wysokości 995,7 tys. zł w 2024 r. i 728,6 tys. zł w okresie od 1 stycznia do 30 września 2025 r. (11% i 15% przychodów ogółem).

3. [Działalność dodatkowa] W latach 2024-2025 IETU prowadził działalność gospodarczą w zakresie najmu oraz dzierżawy gruntów i pomieszczeń. Działalność ta została uwzględniona w Polityce rachunkowości oraz wyodrębniona pod względem rachunkowym. Natomiast nie wyodrębniono jej pod względem finansowym, co było niezgodne z art. 2 ust. 4 uoib. Zysk z tytułu działalności gospodarczej w wysokości 456 731 zł w 2024 r. oraz 395 805 zł w 2025 r. (do 30 września) wspierał prowadzenie działalności podstawowej oraz wpływał pozytywnie na wynik finansowy Instytutu.

Zgodnie ze statutem¹⁷ Instytut poza działalnością podstawową mógł prowadzić najem i dzierżawę gruntów lub pomieszczeń oraz usługi poligraficzne i kserograficzne. W latach 2024-2025 w ramach działalności innej niż wymieniona w art. 2 ust. 1-3 uoib, IETU zajmował się wyłącznie najmem oraz dzierżawą gruntów i pomieszczeń. Z tytułu tej działalności osiągnął przychody i poniósł koszty w wysokości odpowiednio 750 264 zł i 293 533 zł w 2024 r. (zysk: 456 731 zł) oraz 611 048 zł i 215 243 zł w okresie od 1 stycznia do 30 września 2025 r. (zysk: 395 805 zł)¹⁸.

Działalność inną niż wymienioną w art. 2 ust. 1-3 uoib uwzględniono w Polityce rachunkowości¹⁹ i wyodrębniono pod względem rachunkowym na utworzonych w tym celu kontach księgowych 760-001 i 761-005. Natomiast nie zapewniono jej wyodrębnienia finansowego, co było niezgodne z art. 2 ust. 4 uoib. Przepływy pieniężne z działalności gospodarczej nie odbywały się na wyodrębnionych rachunkach bankowych, tylko wpływały na konto podstawowe, na które przelewano też środki publiczne z dotacji.

¹⁵ Pismo dyrektora z 15 października 2025 r., znak: 1256/DF/2025.

¹⁶ Tabela 1 struktura i wielkość przychodów Instytutu w roku 2024 i 2025; sprawozdanie finansowe za 2024 r.

¹⁷ Statut IETU z 10 czerwca 2025 r.

¹⁸ Pismo dyrektora z 10 października 2025 r., znak: 1256/DF/2025.

¹⁹ Wprowadzonej zarządzeniem dyrektora nr 7/2020 z dnia 27 sierpnia 2020 r.

Zdaniem IETU²⁰, dodatkowa działalność Instytutu nie wymaga odrębnej obsługi bankowej, a centralizacja środków na koncie podstawowym umożliwia sprawne zarządzanie finansami oraz ogranicza koszty, przy zachowaniu przejrzystości rozliczeń z najmu. Dodatkowo wskazano, że po wpływie środków publicznych na konto podstawowe, przekazywano je na rachunki specjalne.

Zgodnie art. 2 ust. 4 uoib dla prowadzenia działalności gospodarczej konieczne jest równoczesne spełnienie dwóch warunków, tj. wyodrębnienia rachunkowego (oddzielne konta rachunkowe), jak i finansowego (oddzielne konto bankowe). Brak wyodrębnienia finansowego skutkuje nieprzejrzystością przepływów finansowych oraz zwiększa ryzyko nieuprawnionego finansowania działalności gospodarczej z innych środków, ze szczególnym zastrzeżeniem środków publicznych.

4. [Plany i sprawozdania finansowe] Podstawą zarządzania finansami Instytutu, stosownie do art. 18 ust. 10 uoib, były plany finansowe na rok 2024 i 2025. Plany zawierały niezbędne informacje określone w art. 18 ust. 11 uoib, zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę Naukową oraz sporządzone w terminach umożliwiających ich realizację od początku roku. Sprawozdanie finansowe za 2024 r. zgodnie z ustawą o rachunkowości (uor)²¹ zostało terminowo sporządzone i poddane badaniu przez biegłego rewidenta, a następnie zatwierdzone przez Ministra Klimatu i Środowiska oraz terminowo złożone do KRS.

Stosownie do art. 18 ust. 11 uoib w planach finansowych na 2024 r. i 2025 r. uwzględniono przychody własne, dotacje i subwencje z budżetu państwa oraz koszty (w tym wynagrodzenia i naliczane od nich składki, płatności odsetkowe wynikające z zaciągniętych zobowiązań, koszty majątkowe). Plany te sporządzone zostały w terminach umożliwiających ich realizację od początku roku oraz uzyskały pozytywne opinie Rady Naukowej, odpowiednio 24 listopada 2023 r.²² i 19 czerwca 2024 r.²³. Ustalone przez Dyrektora plany nie podlegały zmianom²⁴.

Sprawozdanie finansowe za 2024 r. sporządzono terminowo, tj. 31 marca 2025 r., stosownie do art. 52 ust. 1 uor. Dokument ten podpisał dyrektor Instytutu oraz zastępca głównego księgowego, z uwagi na usprawiedliwioną nieobecność głównego księgowego. Sprawozdanie finansowe podlegało badaniu przez biegłego rewidenta, zgodnie z art. 64 ust. 1 pkt 4 uor, a następnie zostało zatwierdzone przez Ministra Klimatu i Środowiska oraz terminowo złożone do KRS.

5. [Umowy cywilnoprawne] W latach 2024-2025 (do 30 września) Instytut zawarł 27 umów cywilnoprawnych na łączną kwotę 669 813 zł i 3 600 euro. Z uwagi na to, że Instytut jest niewielką jednostką (z zatrudnieniem na poziomie 56-60 pracowników), zauważalne było zlecanie zadań regulaminowych podmiotom zewnętrznym. Spośród 27 umów cywilnoprawnych 14 (52%) dotyczyło zadań wymagających wiedzy merytorycznej z zakresu działalności IETU, z czego 9 z zakresu zadań Jednostki Weryfikującej Technologie Środowiskowe (JWTŚ). Nie podejmowano działań zmierzających do zatrudnienia pracowników do realizacji zadań JWTŚ w celu budowania trwałych kompetencji wewnątrz Instytutu.

[Skala] W latach 2024-2025 (do 30 września) IETU zawarł 27 umów cywilnoprawnych²⁵ o łącznej wartości 669 813 zł i 3600 EUR²⁶. W badanym okresie nie zawierano umów z pracownikami.

[Przedmiot umów] Na 27 umów zawartych w latach 2024-2025 (do 30 września)²⁷:

- 1) 14 umów (52%) dotyczyło zadań statutowych wymagających wiedzy merytorycznej z zakresu działalności IETU, z czego 9 z zakresu zadań JWTŚ, a pozostałe 5 jako uzupełnienie kompetencji zespołów projektowych (zlecenia jednorazowe);
- 2) 9 umów (33%) dotyczyło zadań obsługowych w zakresie utrzymania czystości albo administrowania nieruchomością;
- 3) 3 umowy (11%) dotyczyły opracowania recenzji w ramach projektów;
- 4) 1 umowa (4%) dotyczyła korekty tekstu.

Na próbie 4 umów ustalono, że ich przedmiot pokrywał się zadaniami statutowymi IETU. W 2 przypadkach²⁸ (50%) umowy dotyczyły usług ██████████ JWTŚ,

²⁰ Pismo dyrektora z 16 grudnia 2025 r., znak: 1700/DX/2025.

²¹ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.)

²² Uchwała Rady Naukowej nr 7/2023 z 24 listopada 2023 r. ws. planu finansowego na rok 2024.

²³ Uchwała Rady Naukowej nr 11/2024 z 19 czerwca 2024 r. ws. planu finansowego na rok 2025.

²⁴ Pismo dyrektora z 15 października 2025 r., znak: 125/DF/2025.

²⁵ W tym 10 w 2024 r. i 17 do 30 września 2025 r.

²⁶ W tym 3 umowy o dzieło (11%) na łączną kwotę 3 600 EUR i 24 umowy zlecenia (89%) na łączną kwotę 669 813 zł.

²⁷ Zestawienie umów cywilnoprawnych za lata 2024-2025 (do 30 września) z informacją o charakterze zleconych zadań.

²⁸ ██████████

w 1 przypadku²⁹ (25%) - pełnienia funkcji [REDAKTOWANE], a w kolejnym³⁰ (25%) - [REDAKTOWANE] w JWTŚ. Powierzone zadania wpisywały się w zakres działalności JWTŚ, określony w Regulaminie organizacyjnym³¹ (dalej: Regulamin organizacyjny). Z wykonawcami tych umów zawierano już wcześniej, tj. w latach 2021-2023³², umowy na podobne zadania, co świadczy o utrwalonej praktyce.

W latach 2023-2025 Instytut nie prowadził naborów do JWTŚ; w tej komórce zatrudnione były tylko 2 osoby³³. Wyjaśniono³⁴, że w przeszłości kierownikami i ekspertami w JWTŚ były osoby zatrudnione na umowę o pracę, jednak po zakończeniu finansowania unijnego, w związku z brakiem stałego zapotrzebowania na prace inspektorów, zdecydowano o zatrudnieniu zleceniobiorców, by ograniczyć ryzyko finansowe i zapewnić niezależność oraz bezstronność prac.

Realizacja zadań statutowych powinna w pierwszej kolejności opierać się na pracownikach jednostki, co warunkuje zapewnienie ciągłości, stabilności oraz odpowiedzialności w wykonywaniu tych zadań. Powierzenie ich osobom niebędącym pracownikami Instytutu ogranicza możliwość trwałego budowania kompetencji wewnętrznych, utrudnia transfer wiedzy do struktury organizacyjnej oraz zwiększa ryzyko uzależnienia jednostki od zewnętrznych wykonawców, co w dłuższej perspektywie może negatywnie wpływać na sprawność działania oraz bezpieczeństwo realizacji zadań statutowych.

6. Proces zawierania i realizacji umów cywilnoprawnych był wspierany przez regulacje wewnętrzne Instytutu: Regulamin udzielania zamówień oraz Regulamin zawierania umów cywilnoprawnych. Jednakże w ramach wszystkich 4 badanych umów dotyczących realizacji zadań JWTŚ naruszono Regulamin udzielania zamówień w zakresie trybu zamówienia.

[Procedury wewnętrzne] Proces wyboru wykonawców umów cywilnoprawnych ustalono w Regulaminie udzielania zamówień publicznych z 2023 r. (dalej: Regulamin ZP z 2023 r.) i z 2024 r.³⁵ (dalej: Regulamin ZP z 2024 r.), w których wskazano sposób szacowania wartości umowy oraz tryb wyboru wykonawcy. Dodatkowo w Instytucie funkcjonował Regulamin zawierania umów cywilnoprawnych z osobami fizycznymi³⁶, którego postanowienia dotyczyły w szczególności sporządzania umów.

[Tryb wyboru zleceniobiorców] W ramach 4 badanych umów³⁷ (100% próby) wykonawców wyłoniono z pominięciem trybów regulaminowych, tj. zapytania ofertowego bądź rozeznania ofertowo-cenowego. Wykonawców wybrano w trybie nieprzewidzianym w Regulaminie ZP³⁸, tj. w drodze konkursu. Wyjaśniono³⁹, że zapytanie ofertowe miało formę ogłoszenia, a wybór przeprowadzono w drodze konkursu, w celu uproszczenia procesu oraz zapewnienia ciągłości działania JWTŚ. Dodatkowo poinformowano, że rozpoczęto prace nad nowym regulaminem zamówień umożliwiającym bardziej elastyczne podejście do zamówień.

Regulamin udzielania zamówień obowiązujący w Instytucie stanowi akt wewnętrzny, w którym jednoznacznie określono zasady i tryb postępowania przy udzielaniu zamówień dla poszczególnych ich kategorii, nie przewidując możliwości odstępstw od tych procedur. Skoro jednostka samodzielnie ustanowiła wewnętrzne regulacje w tym zakresie, działania podejmowane z ich naruszeniem należy uznać za nieprawidłowe.

7. W ramach 4 badanych umów (100 % próby) nie dochowano należytej staranności przy szacowaniu wartości zamówienia. W notatkach z szacowania nie wskazywano, w jaki sposób ustalono liczbę godzin realizacji zadań, w efekcie wykonie 3 z 4 (75%) umów w perspektywie roku wynosiło 8-19% zaplanowanych godzin pracy (1 umowa pozostawała w trakcie realizacji). Ponadto niezgodnie z Regulaminem ZP w 4 badanych sprawach nie udokumentowano rozmów z ekspertami przy szacowaniu wartości umów.

²⁹ Umowa nr [REDAKTOWANE]

³⁰ Umowa nr [REDAKTOWANE]

³¹ Wprowadzonym zarządzeniem dyrektora nr 10/2016 z 31 października 2016 r. ze zm. Zgodnie z § 15 ust. 3 regulaminu do zadań JWTŚ należało przeprowadzanie procedury weryfikacji technologii środowiskowych w ramach Programu Weryfikacji Technologii Środowiskowych Unii Europejskiej (EU ETV) w zakresie określonym w Księdze Jakości.

³² W latach 2021-2023 z wykonawcą umów nr [REDAKTOWANE] zawarto 9 umów na łączną kwotę [REDAKTOWANE], z wykonawcą umowy nr [REDAKTOWANE] zawarto 12 umów na łączną kwotę [REDAKTOWANE], a z wykonawcą umowy nr [REDAKTOWANE] zawarto 2 umowy na łączną kwotę [REDAKTOWANE].

³³ [REDAKTOWANE]

³⁴ Pismo dyrektora z 18 grudnia 2025 r, znak: 1721/DX/2025.

³⁵ Wprowadzone zarządzeniem dyrektora nr: 3/2023 z 30 stycznia 2023 r. i 1/2024 z 21 lutego 2024 r.

³⁶ Wprowadzony zarządzeniem dyrektora nr 15/2021 z 6 grudnia 2021 r.

³⁷ Poz. 4, 6, 25 (umowy o wartości od 50 do 130 tys. zł) oraz poz. 16 (umowa o wartości poniżej 50 tys. zł) tabeli 9 umowy.

³⁸ Z § 11 ust. 11 Regulaminu ZP z 2023 r. i § 12 ust. 3 i § 13 ust. 3 Regulaminu ZP z 2024 r.

³⁹ Pismo dyrektora z 18 grudnia 2025 r., znak: 1721/DX/2025.

[Szacownie wartości umów] Na próbie 4 z 27 umów cywilnoprawnych (15%)⁴⁰ na kwotę 308 400 zł ustalono, że we wszystkich przypadkach:

- 1) w notatkach z szacowania wartości zamówienia brakowało sposobu oszacowania maksymalnej liczby godzin wykonywania zlecenia, która stanowiła istotną składową wynagrodzenia. Wyjaśniono⁴¹, że ustalono ją na podstawie zakresu planowanych zadań, doświadczeń jednostki i analizy czasochłonności prac planowanych i zakontraktowanych;
- 2) nie dokumentowano rozmów z ekspertami na potrzeby szacowania wartości zamówienia, co było niezgodne z Regulaminem ZP⁴². Wyjaśniono⁴⁰, że notatki nie były sporządzane z uwagi na roboczy charakter rozmów, natomiast informacje dotyczące daty rozmów, danych wykonawców oraz stawek znajdowały się w notatce z szacowania. Wyjątek stanowiła 1⁴³ z 4 (25%) badanych notatek, która nie zawierała daty przeprowadzenia rozmów z ekspertami. Wskazano⁴⁴, że wynikało to z omyłki.

W celu zachowania transparentności szacowania wartości zamówienia należy w wiarygodny i udokumentowany sposób określić stawkę godziny pracy oraz liczbę godzin niezbędnych do realizacji zadania, a także podać źródło lub podstawę dla tych danych. Błędne oszacowanie stawki czy liczby godzin wpływa na wartość zamówienia, wybór trybu wykonawcy oraz zabezpieczenie środków na realizację umowy. Z kolei w stosunku do braku notatek z rozmów przy szacowaniu wartości umów wskazać należy, że jeśli Instytut uważał je za zbędne, powinien wprowadzić w tym zakresie odpowiednią zmianę w Regulaminie ZP.

[Stopień wykonania zaplanowanych godzin zleceń] W przypadku 3⁴⁵ z 4 (75%) badanych umów dotyczących świadczenia usług [redacted] oraz [redacted]

[redacted] w JWTŚ, wystąpiły istotne rozbieżności pomiędzy zaplanowaną a zrealizowaną liczbą godzin pracy. Poziom ich wykonania wynosił od 8% do 19%⁴⁶ w perspektywie roku. W pozostałym przypadku⁴⁷ umowa pozostawała w trakcie realizacji. Wyjaśniono⁴⁰, że różnice wynikały z czynników zewnętrznych, tj. zmniejszonego zapotrzebowania na prace, co było efektem ograniczonej liczby zgłoszeń do JWTŚ, a także z niezakończenia części realizowanych zadań przez ekspertów. Ponadto przy szacowaniu brano pod uwagę czynności obowiązkowe dla ekspertów wynikające z normy PN-EN ISO/IEC 17020 oraz dokumentów systemowych JWTŚ, dla których nie można było przewidzieć precyzyjnie liczby godzin pracy. Ostatecznie w umowach przyjmowano więc maksymalną pulę godzinową obejmującą pełny przewidywany zakres procesu weryfikacji, a rzeczywiste jej wykorzystanie zależało od potrzeb zlecającego.

Niskie, na poziomie do 20%, wykorzystanie puli godzin w umowach świadczy o nierzetelnym szacowaniu wartości umów. Choć należy zgodzić się, że wpływ na realizację zadań mają czynniki niezależne od Instytutu, to jednak IETU, korzystając z informacji z lat poprzednich, miał możliwość racjonalnego i adekwatnego oszacowania liczby godzin pracy, co pozwoliłoby na efektywniejsze zarządzanie środkami finansowymi.

8. W ramach 4 badanych umów cywilnoprawnych (100% próby) prawidłowo zabezpieczano interes Instytutu poprzez postanowienia dotyczące osobistego wykonania umów przez wykonawców, kar umownych oraz przeniesienia autorskich praw majątkowych. Stwierdzono jednak, że postanowienia w zakresie odbioru prac nie były dostosowane do specyfiki i charakteru zleczanych zadań, w efekcie czego nie były przestrzegane.

[Zabezpieczenie interesu IETU] We wszystkich 4 badanych umowach określono ich przedmiot, termin wykonania, wysokość całkowitego wynagrodzenia, a także maksymalną liczbę godzin realizacji umowy. Zastosowano postanowienia zabezpieczające interes Instytutu, w szczególności dotyczące kar umownych za nienależyte wykonanie usług, w tym za opóźnienie lub zwłokę, a także przeniesienie autorskich praw majątkowych. Dodatkowo stosowano jednomiesięczny okres wypowiedzenia, adekwatny dla umów zawartych na okres dłuższy niż 1 rok.

⁴⁰ Poz. 4, 6, 18 i 25 zestawienia umów.

⁴¹ Pismo dyrektora z 27 listopada 2025 r., znak: 1497/DX/2025.

⁴² § 9 pkt 7.4 Regulaminu ZP z 2023 r. oraz § 7 ust. 17 pkt. f) Regulaminu ZP z 2024 r.

⁴³ Umowa nr [redacted]

⁴⁴ Pismo dyrektora z 16 grudnia 2025 r., znak: 1700/DX/2025.

⁴⁵ Poz. 4, 6, 18 tabeli 9 umowy.

⁴⁶ W przypadku: poz. 18 zrealizowano 60 z 320 godzin (19%); poz. 4 zrealizowano 46 z 600 godzin (8%); poz. 6 zrealizowano 90 z 600 godzin (15%).

⁴⁷ Poz. 25 tabeli 9 umowy.

[Rozliczanie umów] We wszystkich 4 badanych umowach protokoły odbioru nie były sporządzane comiesięcznie, lecz za okres od 5 do 12 miesięcy⁴⁸, co było niezgodne z § 3 ust. 1 umów. Wyjaśniono⁴⁹, że prace ekspertów były realizowane nieregularnie, co skutkowało brakiem protokołów w miesiącach, w których nie wykonywano zadań.

Niestosowanie postanowień umów należy uznać za działanie nierzetelne. W przypadku potrzeby zmiany sposobu rozliczania prac należało zmienić umowę, a nie działać niezgodnie z nią.

9. [Zamówienia publiczne] W latach 2024-2025 (do 15 grudnia) Instytut udzielił 1 591 zamówień poza trybami ustawy Prawo zamówień publicznych (PZP)⁵⁰ na kwotę 3 481 994 zł. W trybie PZP udzielono tylko jednego zamówienia, na kwotę 432 229 zł. Realizację zadań z zakresu zamówień publicznych niezgodnie z Regulaminem ZP powierzono nie komórce wewnętrznej Instytutu - Działowi Zamówień Publicznych, a firmie zewnętrznej. W Dziale Zamówień Publicznych nie była zatrudniona ani jedna osoba.

[Skala] W 2025 r. (do 15 grudnia) Instytut udzielił 1 zamówienia w trybie PZP, na kwotę 432 229 zł i 808 zamówień poza trybem PZP, na łączną kwotę 1 739 934 zł. W 2024 r. IETU nie prowadził żadnych zamówień w trybie PZP, natomiast udzielił 783 zamówień poza trybem PZP, na łączną kwotę 1 741 060 zł.

[Procedura] W Instytucie obowiązywał Regulamin ZP z 2024 r., w którym określono zasady udzielania zamówień publicznych zarówno w trybie PZP, jak i poza nim. Zgodnie z Regulaminem ZP z 2024 r. za obszar zamówień odpowiedzialny był Dział Zamówień Publicznych (dalej: DZP), pomimo że zadania te powierzono firmie zewnętrznej, a w Instytucie nie zatrudniono żadnej osoby w DZP. Zdaniem IETU⁵¹, nie ma znaczenia, kto wykonuje zadania regulaminowe; istotne jest aby regulamin w jasny i uporządkowany sposób określał przebieg procesu udzielania zamówień.

Nie można zgodzić się z wyjaśnieniami, ponieważ w Regulaminie ZP⁵² wskazano, że czynności związane z udzieleniem zamówienia wykonują pracownicy zamawiającego. Tym samym powierzenie ich zadań do realizacji podmiotowi zewnętrznemu naruszało postanowienia Regulaminu ZP, negatywnie wpływając na przejrzystość działań i zakres odpowiedzialności w opisywanym procesie.

10. W ramach 3 badanych zamówień (100% próby) stwierdzono liczne nieprawidłowości i uchybienia w stosowaniu Regulaminu ZP, dotyczące m.in. braku wskazania wartości i sposobu szacowania wartości zamówienia w 3 zapotrzebowaniach; nieuwzględnienia w 1 z 3 zamówień (33%) wskaźnika inflacji przy szacowaniu na podstawie wartości zamówień udzielonych w ostatnich 12 miesiącach; nieterminowego złożenia 2 (67%) wniosków o wszczęcie postępowania, a także braku akceptacji właściwych osób na zapotrzebowaniach oraz wnioskach o wszczęcie postępowania. Regulaminu ZP przestrzegano natomiast przy zatwierdzaniu wniosków o wszczęcie postępowania, stosowaniu zapytań ofertowych, dokumentowaniu wyboru wykonawców oraz zawieraniu umów.

[Proces udzielenia badanych zamówień publicznych] Na próbie wszystkich 3⁵³ zamówień publicznych poza trybem PZP ustalono, że Instytut przestrzegał wewnętrznych procedur w zakresie zatwierdzania wniosków o wszczęcie zamówienia, kierowania zapytania ofertowego do trzech wykonawców, sporządzania protokołów z wyboru wykonawców oraz zawierania umów z wykonawcami. Jednakże stwierdzono następujące nieprawidłowości i uchybienia:

- 1) we wszystkich 3 badanych zamówieniach nie podano w zapotrzebowaniach szacunkowej wartości zamówienia ani sposobu jej ustalenia, co było niezgodnie z Regulaminem ZP⁵⁴. Informacje te zamieszczano w notatkach służbowych stanowiących załącznik do wniosku o wszczęcie postępowania. Jednakże w 1⁵⁵ przypadku (33%), szacując na podstawie wartości zamówień udzielonych w ostatnich 12 miesiącach, nie uwzględniono inflacji, czym naruszono Regulamin ZP⁵⁶.

⁴⁸ Umowa nr: [REDAKTOWANO] rozliczenia po 5 miesiącach; [REDAKTOWANO] po 6 miesiącach (1 protokół); [REDAKTOWANO] po 9 miesiącach; [REDAKTOWANO] po 12 miesiącach (1 protokół).

⁴⁹ Pismo dyrektora z 27 listopada 2025 r., znak: 1497/DX/2025.

⁵⁰ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 1320 ze zm.).

⁵¹ Pismo dyrektora z 2 grudnia 2025 r., znak: 1526/DX/2025.

⁵² W § 1 ust. 5 Regulaminu ZP z 2024 r.

⁵³ Poz. 15 w 2024 r. i poz. 1, 2 w 2025 r. zestawienia zamówień.

⁵⁴ § 8 ust. 1 Regulaminu ZP z 2024 r.

⁵⁵ Poz. 15 z 2024 r. zestawienia zamówień.

⁵⁶ § 7 ust. 10 lit. a) Regulaminu ZP z 2024 r.

Ponadto niechronologicznie sporządzano dokumenty określone w Regulaminie ZP⁵⁷ tj. 1⁵⁸ (33%) zapotrzebowanie sporządzono przed szacowaniem wartości zamówienia, a w 2⁵⁹ (67%) przypadkach przed akceptacją zapotrzebowania sporządzono wnioski o wszczęcie postępowania. Wyjaśniono⁶², że w tego typu zamówieniach zapotrzebowania nie były obligatoryjne, a jedynie miały charakter informacyjny. Dodatkowo poinformowano, że w związku z wątpliwościami interpretacyjnymi, kwestia ta zostanie doprecyzowana w regulaminie;

- 2) 2⁶⁰ z 3 wniosków o wszczęcie postępowania (67%) nie sporządzono na co najmniej 30 dni przed planowanym wszczęciem postępowania, co było niezgodne z Regulaminem ZP⁶¹. Wyjaśniono⁶², że terminy miały charakter instrukcyjny i dyscyplinujący, aby wnioski lub zapotrzebowania nie były składane na „ostatnią chwilę”;
- 3) wszystkie 3 badane zapotrzebowania nie zostały zaakceptowane przez głównego księgowego, a przez zastępcę dyrektora ds. ekonomiczno-administracyjnych, co było niezgodne z Instrukcją obiegu dokumentów⁶². Wyjaśniono⁶³, że system automatycznie kieruje dokument do akceptacji głównego księgowego albo zastępcy dyrektora; kwestie te zostaną ujednolicone w dokumentach wewnętrznych;
- 4) na 1⁶⁴ z 3 wniosków o wszczęcie zamówienia (33%) brakowało akceptacji głównego księgowego, na 1⁶⁵ z 3 wniosków (33%) brakowało podpisu osoby ze strony DZP, a w 2⁶⁶ z 3 wniosków (67%) nie zawarto liczby porządkowej, daty rejestracji i numeru z rejestru, co było niezgodne z wzorem wniosku. Wyjaśniono⁶⁷, że brak danych na wniosku wynikał z niedopatrzenia i został uzupełniony, a brak podpisu na wniosku wynikał z faktu, że [REDAKTOWANE];
- 5) w 1⁶⁸ z 3 protokołów pozyskania oferty (33%) nie wskazano punktacji w kryterium oceny cenowej, pomimo zamieszczenia w zapytaniu ofertowym sposobu wyboru oferty. Wyjaśniono⁶⁶, że wynikało to z omyłki i nie miało wpływu na wybór wykonawcy.

11.Regulamin ZP nie określał zasad odbioru przedmiotu umowy, w związku z czym w 3 badanych przypadkach (100%) stwierdzono inną formę odbioru prac, tj. raz sporządzano protokół zdawczo-odbiorczy, raz ewidencję prac do faktury, a w innym przypadku nie dokumentowano w żaden sposób wykonania zadań. Uznaniowość co do sposobu odbioru wykonanych usług obniżała przejrzystość tego procesu i powodowała po stronie zamawiającego ryzyko niewystarczającej weryfikacji prawidłowości wykonania usług.

[Odbiór przedmiotu umowy] Niejednolicie odbierano przedmiot umów⁶⁹ rozliczanych ryczałtowo co miesiąc, tj. raz sporządzano protokół zdawczo-odbiorczy, innym razem ewidencję prac do faktury, a w innym przypadku nie udokumentowano wykonania zadań⁷⁰. Tym samym w przypadku zamówienia na obsługę zamówień publicznych Instytut nie dysponował dokumentacją podsumowującą liczbę i zakres zrealizowanych zadań w danym miesiącu. Kwestie dotyczące dokumentacji odbioru prac, stanowiących podstawę do wystawienia faktury za wykonanie zamówienia, nie były uregulowane w Regulaminie ZP. Wyjaśniono⁷¹, że potwierdzeniem wykonania umowy była akceptacja faktur pod względem merytorycznym.

W stosunku do wyjaśnień zauważyć należy, że nie zawsze ta sama osoba odpowiadała za odbiór przedmiotu umowy i za kontrolę merytoryczną faktury. Akceptacja merytoryczna faktury powinna opierać się o dokument potwierdzający prawidłowość wykonanych zadań w stosunku do umowy (np. protokół), a jeśli w jakimś zakresie uznano by takie rozwiązanie za niecelowe, powinno to znaleźć odzwierciedlenie w Regulaminie ZP.

12.[Należności wymagalne] Poziom należności wymagalnych nie był wysoki (wg stanu na 30 września 2025 r. było to 39,2 tys. zł). W Instytucie obowiązywała procedura windykacyjna

⁵⁷ § 8 ust. 1-3 Regulaminu ZP z 2024 r.

⁵⁸ Poz. 2 z 2025 r. zestawienia zamówień.

⁵⁹ Poz. 15 z 2024 r. i poz. 1 z 2025 r. zestawienia zamówień.

⁶⁰ Poz. 15 z 2024 r. i poz. 2 z 2025 r. zestawienia zamówień.

⁶¹ § 8 ust. 3 pkt 1 Regulaminu ZP z 2024 r.

⁶² Pkt III.1 Instrukcji obiegu dokumentów finansowo-księgowych w IETU wprowadzonej zarządzeniem dyrektora nr 8/2020 z 27 sierpnia 2020 r.

⁶³ Pismo dyrektora z 19 grudnia 2025 r., znak: 1731/DX/2025.

⁶⁴ Poz. 15 z 2024 r. zestawienia zamówień.

⁶⁵ Poz. 2 z 2025 r. zestawienia zamówień.

⁶⁶ Poz. 1 i 2 z 2025 r. zestawienia zamówień.

⁶⁷ Pismo dyrektora z 2 grudnia 2025 r., znak: 1526/DX/2025.

⁶⁸ Poz. 2 z 2025 r. zestawienia zamówień.

⁶⁹ Dotyczące: [REDAKTOWANE] (poz. 2 z 2025 r.), [REDAKTOWANE] (poz. 1 z 2025 r.) i [REDAKTOWANE] (poz. 2 z 2025 r.).

⁷⁰ Poz. 14 z 2024 r. (sporządzono protokół odbioru), poz. 1 z 2025 r. (sporządzono ewidencję prac) i poz. 2 z 2025 r. (brak udokumentowania zadań) zestawienia zamówień.

⁷¹ Pismo dyrektora z 2 grudnia 2025 r., znak: 1526/DX/2025 oraz z 17 grudnia 2025 r., znak: 1706/DX/2025.

oraz zasady egzekwowania zaległości z tytułu wynajmu lokali, jednakże były one niespójne pod względem terminów wystawiania wezwań do zapłaty i przekazywania spraw do radcy prawnego celem skierowania do sądu, co skutkowało niejednolitym podejściem do dłużników.

[Stan należności wymagalnych] Na 30 września 2025 r. wartość należności wymagalnych, w porównaniu z 31 grudnia 2024 r., spadła z 157,5 tys. zł do 39,2 tys. zł (tj. o 75%). Większość należności była wymagalna do 3 miesięcy, odpowiednio 66%⁷² (2025) i 88%⁷³ (2024). Do zakończenia czynności kontrolnych⁷⁴, Instytut uzyskał zapłatę 21 z 57 (37%) należności na kwotę 17,5 tys. zł (45%). Zgodnie z wyjaśnieniem, w stosunku do pozostałych należności sprawy kierowano na drogę sądową, do egzekucji komorniczej lub zajęto wierzytelność.

[Procedura windykacyjna i monitoring należności] W Instytucie obowiązywała Instrukcja windykacji należności⁷⁵ (dalej: Instrukcja windykacji). Za monitoring windykacji oraz działania polubowne odpowiedzialny był Dział Księgowości, a za dalsze działania - radca prawny. Dodatkowo w Instrukcji zabezpieczania mienia IETU oraz ustalenia odpowiedzialności za to mienie⁷⁶ (dalej: Zasady wynajmu) uregulowano zasady egzekwowania zaległości z tytułu wynajmu lokali w zakresie wezwań do zapłaty i kierowania spraw na drogę sądową. Instrukcja windykacji i Zasady wynajmu były niespójne, ponieważ przewidywały rozbieżne zasady i terminy przekazywania wezwań do zapłaty oraz przekazywania spraw do radcy prawnego celem skierowania do sądu⁷⁷. Zdaniem IETU⁷⁸, do należności z tytułu najmu zastosowanie miały Zasady wynajmu, z uwagi na ich późniejsze wejście w życie w stosunku do Instrukcji windykacji. Ostatecznie jednak poinformowano⁷⁹, że w celu zapewnienia spójności między regulacjami planowano wprowadzić nową instrukcję.

W sytuacji braku wyraźnych wyłączeń w treści którejkolwiek z procedur, zastosowanie miały obie regulacje. Niespójne przepisy nie zostały w żadnym z dokumentów uchylone. Tym samym błędnym było uznanie przez Instytut ważności postanowień tylko jednej regulacji.

Po zakończeniu czynności kontrolnych dyrektor poinformowała⁸⁰ o zaktualizowaniu obu regulacji wewnętrznych celem ujednolicenia procedur windykacyjnych oraz jednoznacznego ustalenia ich wzajemnego powiązania.

13. Stwierdzono, że w 4 badanych sprawach (80%) z opóźnieniem wynoszącym od 7 do 143 dni wysyłano wezwania do zapłaty, co w 3 przypadkach stanowiło naruszenie Instrukcji windykacji. Ponadto w 2 przypadkach (40%) z zastosowaniem niejednolitych terminów wysyłano przedsądowe wezwania do zapłaty (po 141 i 357 dniach od terminu płatności), a w 1 (20%) zwlekano z przekazaniem sprawy do egzekucji (693 dni od wyroku sądu), co wynikało z braku określenia tych terminów w wewnętrznej procedurze.

[Dochodzenie należności] Na próbie 5 z 57 (9%) należności wymagalnych na kwotę 6 850 zł z 39 223 zł (17%) ustalono, że Instytut realizował Instrukcję windykacji należności, niemniej stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) w przypadku 4 należności wezwania do zapłaty wysłano po upływie 2 miesięcy od terminu wymagalności z opóźnieniem wynoszącym od 7 do 143 dni, co w 3⁸¹ przypadkach było niezgodne z Instrukcją windykacji⁸². W 1 przypadku⁸³ należność powstała przed wprowadzeniem procedury windykacyjnej. Wyjaśniono⁷⁷, że w 2 przypadkach przyczyną opóźnień były zapewnienia dłużników o spłacie, a w 1 - awaria w urzędzie pocztowym.

Przedstawione wyjaśnienia dotyczące przyczyn opóźnień nie powinny wstrzymywać działań Instytutu ukierunkowanych na skuteczne egzekwowanie należności.

⁷² Należności o wartości 25,8 tys. zł, zgodnie z tabelą 8 i 8a należności na 30 września 2025 r.

⁷³ Należności o wartości 138,6 tys. zł, zgodnie z tabelą 8 i 8a należności na 31 grudnia 2024 r.

⁷⁴ Tj. do 15 grudnia 2025 r.

⁷⁵ Wprowadzona zarządzeniem dyrektora nr 13/2022 z 18 maja 2022 r.

⁷⁶ Wprowadzonej zarządzeniem dyrektora nr 12/2023 z 6 października 2023 r., załącznik nr 6.

⁷⁷ Tj. (1) zgodnie z Zasadami wynajmu wezwanie do zapłaty wystawia po 2 miesiącach, zaś według Instrukcji windykacji do 2 miesięcy od terminu płatności; (2) Instrukcja windykacji zobowiązuje radcę prawnego do wysyłki przedsądowego wezwania jak i skierowania sprawy do sądu. Natomiast Zasady wynajmu zobowiązują radcę prawnego wyłącznie do skierowania sprawy do sądu (z pominięciem etapu wezwania przedsądowego); (3) W Zasadach wynajmu wskazano termin na przekazanie sprawy do radcy, a w Instrukcji windykacji nie.

⁷⁸ Pismo dyrektora z 20 listopada 2025 r., znak: 1448/DX/2025.

⁷⁹ Pismo dyrektora z 16 grudnia 2025 r., znak: 1700/DX/2025.

⁸⁰ Pismo z 25 maja 2026 r., znak: 763/DX/2026.

⁸¹ Poz. 1 (po 106 dniach od upływu terminu płatności), 19 (po 102 dniach od upływu terminu płatności) i 53 (po 67 dniach od upływu terminu płatności) tabeli 8a należności na 30 września 2025 r.

⁸² § 2 Instrukcji windykacji.

⁸³ Poz. 31 (po 203 dniach od upływu terminu płatności) tabeli 8a należności na 30 września 2025 r.

- 2) w 2 badanych przypadkach stosowano różne terminy wysyłania przedsądowych wezwań do zapłaty, tj. po 141 lub 357 dniach od terminu płatności⁸⁴. Wyjaśniono⁷⁷, że wezwania wysłano z opóźnieniem z uwagi na zapewnienia najemców o spłacie. Dodatkowo poinformowano, że sprawy skierowano odpowiednio do sądu w październiku 2025 r. oraz do egzekucji komorniczej w lipcu 2024 r.
- 3) w 1⁸⁵ przypadku zwlekano z przekazaniem sprawy do egzekucji komorniczej, podejmując działanie dopiero po upływie 693 dni od wyroku sądu. Wyjaśniono⁷⁷, że opóźnienie w działaniach wynikało z braku adresu dłużnika.

Brak określenia w procedurze wewnętrznej terminów na podjęcie poszczególnych działań windykacyjnych (wysyłanie przedsądowych wezwań do zapłaty i skierowania sprawy do sądu) powoduje dowolność co do terminu podejmowania działań oraz powoduje nierówne traktowanie dłużników, co nie powinno mieć miejsca.

Po zakończeniu czynności kontrolnych Instytut doprecyzował regulacje wewnętrzne poprzez jednoznaczne określenie terminów realizacji poszczególnych etapów postępowania windykacyjnego.

14.W wyniku nieprawidłowych działań Instytutu doszło do sytuacji, w której 1 z badanych należności wymagalnych (20%) w kwocie 3 621 zł powstała na skutek umowy najmu realizowanej pomimo niespełnienia jej warunku, tj. wpłaty kaucji w kwocie 2 172 zł. Dodatkowo w protokole zdawczo-odbiorczym poświadczono niezgodnie z prawdą, że kaucja została wniesiona.

[Należność z umowy najmu] W 1⁸⁶ z 5 badanych przypadków (20%) należność stanowiła wynik umowy najmu⁸⁷, realizowanej pomimo niespełnienia warunku określonego w § 17 pkt 1 umowy, tj. wpłaty kaucji w kwocie 2 172 zł. Lokal wydano, wskazując w protokole zdawczo-odbiorczym niezgodnie z prawdą, że kaucja została opłacona. Łączna kwota należności z tytułu nieopłaconego najmu za 5 miesięcy wyniosła 3 621 zł, w związku z czym wystąpiła konieczność skierowania sprawy do sądu. Wyjaśniono⁸⁸, że nieprawdziwe informacje w protokole wynikały z oczywistej omyłki, a ze względu na dobrą współpracę z kontrahentem oraz wcześniejsze terminowe płatności, zdecydowano się przekazać pomieszczenia przed wpłatą kaucji.

II. Jakość zarządzania Instytutem

15.[Wynagrodzenie kierownictwa Instytutu] Choć w latach 2024-2025 wynagrodzenia kierownictwa nie przekroczyło limitów określonych w art. 8 pkt 5 lit. a uowk, stwierdzono nieprawidłowości w tym obszarze. Z jednej strony dotyczyły one [REDAKTOWANE], tj. wypłacenia w 2024 r. [REDAKTOWANE],

[REDAKTOWANE] na kwotę [REDAKTOWANE] zł oraz wypłacania w 2025 r. [REDAKTOWANE] w łącznej kwocie [REDAKTOWANE] zł, co było niezgodne z art. 5 ust. 1-2 i art. 11 ust. 1 uowk⁸⁹. Z drugiej strony nieprawidłowości dotyczyły zaniechań w wypłatach wynagrodzeń, które skutkowały zaniżeniem w 2025 r. [REDAKTOWANE] w łącznej kwocie [REDAKTOWANE] zł brutto - z uwagi na nieuwzględnienie zmienionej kwoty bazowej - oraz wypłatą dla [REDAKTOWANE] w ramach [REDAKTOWANE] za 2023 r. z naruszeniem terminu określonego w Regulaminie wynagradzania⁹¹.

[Wynagrodzenie i świadczenia dodatkowe kierownictwa] Wynagrodzenie dyrektora, 2 zastępców dyrektora i głównego księgowego mieściło się w limitach określonych w art. 8 pkt 5 lit. a uowk. W obszarze wynagrodzeń kierownictwa stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- 1) w 2024 r. [REDAKTOWANE] wypłacono [REDAKTOWANE] w wysokości [REDAKTOWANE] zł, a [REDAKTOWANE] wypłacano [REDAKTOWANE] w łącznej wysokości [REDAKTOWANE] zł, czym naruszono art. 5 ust. 1-2 i art. 11 ust. 1 uowk. IETU potwierdził⁹², że świadczenia nieustłusznie przyznano i wypłacono [REDAKTOWANE].

⁸⁴ Poz. 1 (357 dni) i poz. 19 (141 dni) tabeli 8a należności na 30 września 2025 r.

⁸⁵ Poz. 31 tabeli 8a należności na 30 września 2025 r.

⁸⁶ Poz. 1 tabeli 8a należności na 30 września 2025 r., umowa nr [REDAKTOWANE]

⁸⁷ Umowa najmu nr [REDAKTOWANE]

⁸⁸ Pismo dyrektora z 30 października 2025 r., znak: 1344/DX/2025

⁸⁹ T.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2136.

⁹⁰ Stosowanie do art. 2 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2022 r. w sprawie szczegółowego wykazu świadczeń dodatkowych, które mogą być przyznane osobom kierującym niektórymi podmiotami prawnymi, oraz trybu ich przyznawania (Dz.U. z 2023 r. poz. 54).

⁹¹ Regulamin wynagradzania wprowadzony zarządzeniem dyrektora IETU 19/2023 z 15 grudnia 2023 r.

⁹² Pismo dyrektora z 17 grudnia 2025 r., znak: 1720/DX/2025.

W trakcie kontroli Instytut przedstawił dokumenty potwierdzające zwrot [REDAKOWANE]

- 2) [REDAKOWANE] otrzymał [REDAKOWANE] niższe łącznie o [REDAKOWANE] zł brutto ([REDAKOWANE] zł brutto miesięczne), ponieważ przy jego ustalaniu nie uwzględniono wzrostu kwoty bazowej, określonej w art. 2 ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2025⁹³. Wyjaśniono⁹⁴, że za podstawę przyjęto dane z ostatniej korespondencji z MKiŚ przy założeniu braku bardziej aktualnych regulacji w tej sprawie;
- 3) [REDAKOWANE] wypłacono z opóźnieniem 33 dni [REDAKOWANE], co było niezgodne z pkt 7 załącznika nr 9 do Regulaminu wynagradzania. Wyjaśniono⁹⁵, że nieterminowo zatwierdzono dokument do wypłaty z uwagi na kumulację pracy pod koniec roku.

[Dodatkowe zatrudnienie dyrektora i jego zastępców] Dyrektor i jego zastępcy nie byli zatrudnieni w innym niż Instytut podmiocie ani nie prowadzili działalności gospodarczej. Nie zawierano z nimi również dodatkowych umów o pracę na inne stanowiska w Instytucie ani umów cywilnoprawnych.

16.[Nagrody i premie] W Instytucie w latach 2024-2025 (do 30 września) przyznano premie i nagrody w łącznej kwocie 1 534 495 zł⁹⁶. Zasady przyznawania premii i nagród ustanowiono w Regulaminie wynagradzania, jednakże niezgodnie z art. 77² § 1 Kodeksu pracy oraz art. 63 uoib nie uregulowano w nim premii zadaniowej. Również zasady przyznawania premii administracyjnej nie były w pełni przejrzyste, ponieważ brakowało wymogu uzasadnienia decyzji o jej przyznaniu, co utrudniało ocenę zasadności przyznana tej premii.

[Skala premii i nagród] W latach 2024-2025 (do 30 września) przyznano łącznie 614 premii o wartości 1 442 160 zł⁹⁷ oraz 16 nagród o wartości 92 335 zł⁹⁸, z czego:

- 1) 517⁹⁹ premii projektowych na łączną kwotę 1 251 628 zł;
- 2) 76¹⁰⁰ innych premii (w tym zadaniowych i administracyjnych) na łączną kwotę 179 032 zł;
- 3) 21¹⁰¹ premii za publikację na łączną kwotę 11 500 zł;
- 4) 10¹⁰² nagród jubileuszowych na łączną kwotę 79 335 zł;
- 5) 6¹⁰³ nagród za tytuły lub stopnie naukowe na łączną kwotę 13 000 zł.

[Regulacje] Zasady przyznawania premii i nagród określono w Regulaminie wynagradzania¹⁰⁴. Regulamin ten przewidywał premie dla pracowników realizujących projekty, jak również pracowników administracyjnych. Ponadto umożliwiał wypłatę premii okolicznościowych, za publikacje oraz patenty, a także nagród jubileuszowych oraz za uzyskanie stopnia lub tytułu.

[Zasady premiowania] W Instytucie nie uregulowano zasad i kryteriów przyznawania premii zadaniowej, czym naruszono art. 77² § 1 Kodeksu pracy oraz art. 63 uoib. Poinformowano¹⁰⁵, że Instytut jest w trakcie aktualizacji Regulaminu wynagradzania, a praktyka dotycząca premii zadaniowej obejmuje jej przyznawanie przez kierowników projektów z rynku krajowego o niskim budżecie.

W Regulaminie wynagradzania wskazano, że o podziale premii administracyjnej decyduje dyrektor, biorąc pod uwagę stopień trudności zadań oraz zaangażowanie i samodzielność pracownika. Jednakże nie było wymogu uzasadnienia przyznania tej premii dla pracowników, co utrudniało weryfikację zasadności ich przyznania w poszczególnych wysokościach.

17.[Komisja dyscyplinarna] W Statucie uregulowano zasady wyboru komisji dyscyplinarnej zgodnie z art. 55 ust. 1 uoib. Nieprawidłowością było wybranie komisji dyscyplinarnej na lata 2024-2028 109 dni po terminie wynikającym z art. 55 ust. 7 uoib. Dodatkowo w składzie Komisji było 2 zamiast 3 członków, co naruszało art. 54 ust. 1 pkt 1 uoib oraz § 13 ust. 1 statutu.

Statut¹⁰⁶ określał tryb wyboru komisji dyscyplinarnej, co było zgodne z art. 55 ust. 1 uoib. W Instytucie funkcjonowała komisja dyscyplinarna wybrana na lata 2020-2024¹⁰⁷. Kolejną komisję wybrano 6 czerwca

⁹³ T.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1925.

⁹⁴ Pismo dyrektora z 10 grudnia 2025 r., znak: 1620/DX/2025.

⁹⁵ Pismo dyrektora z 27 listopada 2025 r., znak: 1507/DX/2025.

⁹⁶ 1 111 305 zł w 2024 r. i 423 190 zł w 2025 r.

⁹⁷ W 2024 r. 411 premii o wartości 1 058 305 zł, a w 2025 r. 203 premii o wartości 383 855 zł.

⁹⁸ W 2024 r. 10 nagród o wartości 53 000 zł, a w 2025 r. 6 nagród o wartości 39 335 zł.

⁹⁹ 367 w 2024 r. i 150 w 2025 r.

¹⁰⁰ 42 w 2024 r. i 34 w 2025 r.

¹⁰¹ 2 w 2024 r. i 19 w 2025 r.

¹⁰² 4 w 2024 r. i 6 w 2025 r.

¹⁰³ Wszystkie w 2024 r.

¹⁰⁴ Wprowadzony zarządzeniem dyrektora nr 9/2024 z 18 grudnia 2024 r. oraz nr 1/2025 z 13 marca 2025 r.

¹⁰⁵ Pismo dyrektora z 8 grudnia 2025 r., znak: 1580/DX/2025.

¹⁰⁶ Statuty zatwierdzone: 8 listopada 2022 r., 4 kwietnia 2024 r., 4 czerwca 2024 r., 10 czerwca 2025 r.

¹⁰⁷ Zgodnie z komunikatem Komisji Wyborczej ws. wyborów z 17 lutego 2020 r.

2024 r.¹⁰⁸, tj. 109 dni po zakończeniu kadencji poprzedniej, czym naruszono art. 55 ust. 7 uoib. Wyjaśniono¹⁰⁹, że wynikało to z błędu w harmonogramie prac organizacyjnych. Ponadto komisja dyscyplinarna na lata 2024-2028 składała się z 2 członków a nie 3, co było niezgodne z art. 54 ust. 1 pkt 1 uoib oraz § 13 ust. 7-8 statutu. Wyjaśniono¹¹⁰, że zgodnie z art. 54 uoib w komisji musi być osoba z tytułem magistra prawa, a ponieważ w IETU takiej osoby brakowało, dyrektor powołał komisję dwuosobową.

Nie można zgodzić się z wyjaśnieniami, ponieważ art. 54 ust. 1 pkt 2 uoib wymaga powołania do komisji osoby z tytułem magistra prawa wyłącznie w przypadku komisji działającej przy ministrze właściwym do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

W latach 2024-2025 (do września 2025 r.) nie prowadzono żadnych postępowań dyscyplinarnych¹¹¹.

18.[Stan i struktura zatrudnienia] Stan zatrudnienia w Instytucie na koniec września 2025 r. (56 osób) nieznacznie zmniejszył się w porównaniu do stanu na koniec 2024 r. (60 osób), tj. o 7%. Rotacja kadr kształtowała się na poziomie 12% w 2024 r. i 9% w 2025 r., co nie zakłócało funkcjonowania jednostki. W IETU najliczniejszą grupę stanowili pracownicy naukowo-badawczy (40% w 2024 r. i 43% w 2025 r.). Mimo to w kadrze brakowało stanowisk profesorów lub profesorów instytutu, co może negatywnie wpływać na konkurencyjność Instytutu oraz utrudniać pozyskiwanie grantów i finansowanie zewnętrzne.

[Stan i struktura zatrudnienia] Na koniec 2024 r. w Instytucie zatrudnionych było 60 osób¹¹², a na koniec września 2025 r. 56, co oznacza spadek o 7%¹¹³. Wskaźnik rotacji pracowników w 2024 r. był na poziomie 12%, a w 2025 r. wyniósł 9%.

W latach 2024-2025 zatrudnionych było 24 pracowników naukowo-badawczych, którzy stanowili 40% całej kadry w 2024 r. oraz 43% w 2025 r. Pozostałe grupy zawodowe obejmowały: pracowników inżynierijno-technicznych (30% w 2024 r. i 28% w 2025 r.), administracyjno-ekonomicznych (22% w 2024 r. i 20% w 2025 r.) oraz osób na stanowiskach robotniczych (3% w 2024 r. i 4% w 2025 r.). Kadrę kierowniczą stanowiły 3 osoby (5% w 2024 r. i 5% w 2025 r.).

[Stanowiska naukowe] Na stanowiskach naukowych zatrudnionych było 10 adiunktów oraz 1 asystent. Natomiast brakowało profesorów i profesorów instytutu, choć w latach 2020-2022 na tych stanowiskach pracowało od 1 do 5¹¹⁴ osób. Wyjaśniono¹¹⁵, że zmniejszenie liczby pracowników wynikało z odejścia na emeryturę lub zakończenia projektów, przy czym kadra naukowa była wystarczająca do pozyskiwania projektów. Ponadto poinformowano¹¹⁶ o planowanym awansie dwóch pracowników przygotowujących się do postępowania habilitacyjnego, co jest jednak procesem kosztownym i czasochłonnym.

Organizacja i jakość pracy

19.[Ocena parametryczna] W ramach ostatniej oceny parametrycznej IETU uzyskał kategorię naukową B w dyscyplinie nauk biologicznych oraz kategorię C w dyscyplinie inżynierii środowiska, górnictwa i energetyki. Są to dwie z najniższych kategorii w 5-stopniowej skali, co świadczy o ograniczonym poziomie działalności naukowej Instytutu. Na 15 instytutów badawczych zajmujących się w Polsce dyscypliną nauk biologicznych wyższą kategorię otrzymało 13 (87%) jednostek, a w dyscyplinie inżynierii środowiska, górnictwa i energetyki na kolejne 15 jednostek - 14 (93%) z nich. Takie wyniki prowadziły do niższych środków z subwencji na utrzymanie potencjału badawczego i dydaktycznego oraz ograniczały możliwość rozwoju kadry naukowej.

W celu poprawy kategorii naukowych IETU podejmował działania mające na celu zwiększenie liczby publikacji w wysoko punktowanych czasopismach - w dyscyplinie nauk biologicznych wskaźnik ten wzrósł z 2 230,93 pkt do 3 994,06 pkt, natomiast w drugiej dyscyplinie - z 2 116,05 pkt do 2 995,29 pkt. Jednocześnie znacząco zmniejszyła się liczba pozyskanych projektów. W dyscyplinie nauk biologicznych odnotowano spadek z 38 do 9, podobnie jak w drugiej dyscyplinie - z 203 do 93, co może wpływać na niższą punktację tego kryterium w ocenie parametrycznej.

¹⁰⁸ Na lata 2024-2028.

¹⁰⁹ Pismo dyrektora z 27 listopada 2025 r., znak: 1507/DX/2025.

¹¹⁰ Pismo dyrektora z 27 listopada 2025 r., znak: 1507/DX/2025.

¹¹¹ Pismo dyrektora z 15 października 2025 r., znak: 1257/DF/2025.

¹¹² W tym kierownictwo Instytutu (3 osoby w 2024 r. i 2025 r.).

¹¹³ O 2 pracowników inżynierijno-technicznych oraz 2 pracowników administracyjno-ekonomicznych.

¹¹⁴ W latach 2020-2023 na stanowisku profesora zatrudniono po 1 pracownika, a na stanowisku profesora instytutu w latach 2020-2023 po 4 pracowników, a w 2023 r. żaden pracownik nie był zatrudniony na tym stanowisku.

¹¹⁵ Pismo dyrektora z 15 października 2025 r. nr 1257/DF/2025 i 17 grudnia 2025 r., znak: 1720/DX/2025

¹¹⁶ Pismo dyrektora z 27 listopada 2025 r., znak: 1507/DX/2025.

W ostatniej ocenie parametrycznej za lata 2017-2021 Instytut oceniono w 2 dyscyplinach: nauki biologiczne oraz inżynieria środowiska, górnictwo i energetyka. W pierwszej dyscyplinie uzyskał kategorię naukową B¹¹⁷, a w drugiej kategorię C¹¹⁸ (najniższa kategoria). Na tle 15 ocenianych w ww. dyscyplinach instytutów badawczych w Polsce¹¹⁹ IETU:

- 1) w dyscyplinie nauk biologicznych uzyskał jako jedyny kategorię B; tylko jeden z instytutów otrzymał niższą kategorię C. Natomiast 87% instytutów uzyskało wyższe kategorie, tj. B+, A oraz A+¹²⁰;
- 2) w dyscyplinie inżynierii środowiska, górnictwa i energetyki, uzyskał jako jedyny kategorię C; pozostałe 14 instytutów (93%) uzyskało wyższe kategorie B+ i A¹²¹.

Wyjaśniono¹²², że dyrektor wraz z objęciem funkcji w 2022 r., rozpoczął działania celem poprawy oceny, polegające m.in. na weryfikacji etatów zaangażowanych w danej dyscyplinie oraz comiesięcznych spotkaniach z ekspertami wiodącymi, w celu omówienia planowanych publikacji czy projektów. Podkreślono, że w latach 2022-2025 zwiększył się wskaźnik publikacji, tj. w dyscyplinie nauk biologicznych z 2 230,93 pkt za lata 2017-2021 do 3 994,06 pkt za lata 2022-2025; w dyscyplinie inżynierii środowiska, górnictwa i energetyki odpowiednio z 2 116,05 pkt do 2 995,29 pkt. Z uwagi na krótszy okres ewaluacji liczba pozyskanych projektów (w tym z usług) zmniejszyła się: w dyscyplinie nauk biologicznych z 38 w latach 2017-2021 do 9 w latach 2022-2025, a w dyscyplinie inżynierii środowiska, górnictwa i energetyki odpowiednio z 203 do 93, przy czym ocenie podlega głównie ich wartość oraz rodzaj.

20.[Działalność podstawowa i powiązana] Instytut prowadził badania naukowe i prace rozwojowe wynikające z art. 2 ust. 1-2 uoib. W latach 2024-2025 (do 10 grudnia) zrealizowano odpowiednio 92 i 93 tematy lub projekty badawcze. Liczba publikacji pracowników wynosiła odpowiednio 26 i 28. IETU organizował lub współorganizował 7 konferencji, a pracownicy aktywnie uczestniczyli w krajowych i międzynarodowych konferencjach organizowanych przez inne instytucje. Działaniem nierzetelnym było wskazanie w sprawozdaniach PNT-01 dotyczących działalności badawczej i rozwojowej za lata 2023-2024 po jednym wynalazku, co nie miało miejsca.

[Kierunki badań] Do podstawowych obszarów badawczych i wdrożeniowych Instytutu należały: (1) diagnozowanie stanu środowiska i adaptacja do skutków zmian klimatu, (2) remediacja gleb, rozwiązania oparte na naturze i rolnictwo miejskie, (3) neutralne dla klimatu i inteligentne miasta, (4) biotechnologie środowiskowe, (5) analizy strategiczne, polityki środowiskowe, analizy cyklu życia oraz transformacji energetycznej. Ponadto rozwój Instytutu zakładał działalność w 4 obszarach usługowo-wdrożeniowych, tj.: (1) weryfikacja technologii środowiskowych (ETV) – JWTŚ, (2) edukacja i komunikacja społeczna, (3) gospodarka zasobami i odpadami, (4) usługi Centralnego i Mobilnego Laboratorium Środowiskowego.

[Projekty badawcze i rozwojowe] Instytut, zgodnie z art. 2 ust. 1-2 uoib, prowadził badania naukowe i prace rozwojowe w formie tematów oraz projektów badawczych i rozwojowych. W 2024 r. realizował 92 tematy badawcze i projekty¹²³, z czego 76 badawczych i 16 rozwojowych. Do 30 września 2025 r. liczba tematów badawczych i projektów wyniosła 93¹²⁴, z czego 70 badawczych i 23 rozwojowe.

[Publikacje naukowe] Liczba publikacji naukowych pracowników wynosiła 26 w 2024 r. oraz 28 w 2025 r. (do 10 grudnia). Prace publikowano w czasopiśmie wyróżnionych przez Journal Citation Reports¹²⁵, a także czasopiśmie recenzowanych w wykazie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego¹²⁶. Liczba autorstwa monografii lub podręcznika autorskiego wyniosła 2 w 2024 r. i 2 w 2025 r. (do 10 grudnia).

[Konferencje naukowe] W latach 2024-2025 (do 10 grudnia) Instytut zorganizował lub współorganizował 7 konferencji (4 w 2024 r. i 3 w 2025 r.). Ponadto pracownicy czynnie uczestniczyli w konferencjach krajowych i międzynarodowych organizowanych przez inne instytucje, odpowiednio 24 osoby w 2024 r. i 20 osób w 2025 r. (do 10 grudnia).

[Sprawozdawanie z działalności badawczej i rozwojowej] W latach 2024-2025 Instytut nie zgłaszał nowych znaków towarowych, wzorów przemysłowych ani wzorów użytkowych, jak też nie uzyskał żadnych patentów. Jednakże w sprawozdaniu PNT-01 za lata 2023-2024 wykazał po jednym zgłoszeniu wynalazku do Urzędu Patentowego RP, pomimo braku takich zdarzeń. Wyjaśniono¹²⁷, że w sprawozdaniach uwzględniono patent z 2021 r., bo nadal były za niego uiszczane opłaty. Poinformowano o planowanym skorygowaniu sprawozdań.

¹¹⁷ Decyzją Ministra Edukacji i Nauki nr 750/604/2022-1 z 2 stycznia 2023 r.

¹¹⁸ Decyzją Ministra Edukacji i Nauki nr 750/209/2022-1 z 7 marca 2023 r.

¹¹⁹ Na podstawie https://radon.nauka.gov.pl/raporty/ewaluacja_kategorie_naukowe (dostęp na 24 października 2025 r.).

¹²⁰ Kategorię B+ uzyskało 7 instytutów, kategorię A: 1 instytut oraz kategorię A+: 5 instytutów.

¹²¹ Kategorię B uzyskało 8 instytutów, a kategorię A: 6 instytutów.

¹²² Pismo dyrektora z 4 listopada 2025 r., znak: 1369/DX/2025 i z 25 maja 2026 r., znak: 763/DX/2026.

¹²³ Z czego: 25 tematów w ramach subwencji/dotacji podmiotowej z MNiSW; 13 projektów dofinansowanych ze środków zagranicznych; 11 projektów dofinansowanych ze środków krajowych; 43 projekty komercyjne.

¹²⁴ Z czego: 25 tematów w ramach subwencji/dotacji podmiotowej z MNiSW; 15 projektów dofinansowanych ze środków zagranicznych; 6 projektów dofinansowanych ze środków krajowych; 47 projekty komercyjne.

¹²⁵ 23 w 2024 r. i 25 w 2025 r. (do 10 grudnia).

¹²⁶ 24 w 2024 r. i 28 w 2025 r. (do 10 grudnia).

¹²⁷ Pismo dyrektora z 1 grudnia 2025 r., znak: 1525/DX/2025.

21.[Dokumenty operacyjne i perspektywiczne] Plany działalności na 2024 r. i 2025 r. wprowadzono po zaopiniowaniu przez Radę Naukową, zgodnie z uoib. Jednak nie uwzględniono w nich danych z rocznych planów finansowych, co było niezgodne z art. 2a ust. 4 pkt 2 uoib. Dodatkowo dyrektor nie ustalił kierunkowych planów tematycznych badań naukowych i prac rozwojowych w drodze odrębnych dokumentów, lecz ujął te tematy w rocznych planach działalności, co było niezgodne z art. 24 ust. 1 pkt 1 lit. b uoib. Ponadto plany działalności realizowano bez określenia mierników ich wykonania, co utrudnia ocenę stopnia osiągnięcia założonych celów.

Perspektywiczne kierunki działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej zostały prawidłowo ustalone przez Radę Naukową.

[Plany działalności] Dyrektor ustalał plany działalności na 2024 r. i 2025 r.¹²⁸, po ich pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Naukową¹²⁹, tj. zgodnie z art. 24 ust. 1 pkt 1 lit. a i art. 29 ust. 2 pkt 1a uoib. Jednak nie uwzględniono w nich danych z rocznych planów finansowych, czym naruszono art. 2a ust. 4 pkt 2 uoib. Wyjaśniono¹³⁰, że przy opracowaniu planu działalności uwzględniono plan finansowy, co jednak w ocenie IETU nie oznacza konieczności uwzględnienia danych finansowych.

Brak było dowodu potwierdzającego uwzględnienie w ramach planu działalności danych z planu finansowego. Plan działalności jest dokumentem kompleksowym, obejmującym zarówno kwestie merytoryczne, jak i finansowe. Powinien zawierać informacje, jakie zadania są zaplanowane do realizacji w ramach planowanych środków finansowych, aby zapewnić spójność między najważniejszymi zadaniami, w tym inwestycyjnymi, a przewidzianym na ich realizację budżetem.

[Kierunkowe plany badań] Kierunkowe plany tematyczne badań naukowych i prac rozwojowych na lata 2024-2025 stanowiły element planów działalności IETU, co było niezgodne z art. 24 ust. 1 pkt 1 lit. b uoib, który określa kierunkowe plany jako dokument odrębny od planu działalności. Zdaniem IETU¹³¹, kierunkowe plany stanowią integralną część planów działalności; nie jest wymagany odrębny dokument.

Nie można zgodzić się ze stanowiskiem Kontrolowanego. Zgodnie z art. 2a ust. 4 uoib, plan działalności tworzy się w oparciu o: 1) plan finansowy, 2) kierunkowe plany tematyczne badań naukowych i prac rozwojowych oraz 3) perspektywiczne kierunki działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej. Oznacza to, że plan działalności powinien uwzględniać wcześniej przyjęte plany kierunkowe, a nie, że plan działalności pełni funkcję planów kierunkowych. Dodać należy, że kierunkowe plany tematyczne mają charakter średniookresowy, natomiast plany działalności są krótkookresowe i określają najważniejsze zadania na dany rok.

[Monitorowanie planów działalności] Instytut nie określał mierników służących ocenie osiągnięcia celów wynikających z planów działalności na 2024 r. i 2025 r. Dyrektor oświadczył¹²⁹, że w celu monitorowania planu działalności na 2024 r. i 2025 r. w zakresie projektów i publikacji naukowych organizował comiesięczne spotkania z pracownikami wiodącymi w poszczególnych obszarach. Ponadto wprowadzono coroczny komisyjny odbiór prac finansowanych ze środków MNiSW.

[Perspektywiczne kierunki] W latach 2024-2025 w Instytucie obowiązywały perspektywiczne kierunki działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej na lata 2021-2025, zatwierdzone przez Radę Naukową¹³². W czerwcu 2025 r. Rada Naukowa ustaliła perspektywiczne kierunki działalności na lata 2026-2030¹³³.

22.[Organizacja Instytutu] Struktura organizacyjna nie odpowiadała Regulaminowi organizacyjnemu, ponieważ wskazane w Regulaminie zadania Działu Zamówień Publicznych oraz samodzielnych stanowisk pracy: inspektora ochrony danych osobowych oraz pełnomocnika ds. bhp w całości zlecano podmiotom zewnętrznym. W okresie objętym kontrolą nie zapewniono również spójności Regulaminu ze statutem pod względem zasad zastępowalności dyrektora, jednakże po zakończeniu czynności kontrolnych niezgodność tę usunięto.

Strukturę organizacyjną Instytutu i tryb pracy jego komórek określał Regulamin organizacyjny, ustalony przez dyrektora, po zaopiniowaniu przez związki zawodowe i Radę Naukową. Jednakże:

- 1) w Regulaminie określono zadania Działu Zamówień Publicznych, inspektora ochrony danych osobowych i pełnomocnika ds. bhp, jednak nie przydzielono tych zadań żadnemu pracownikowi,

¹²⁸ Odpowiednio 24 listopada 2023 r. i 27 czerwca 2024 r.

¹²⁹ Odpowiednio uchwałą nr 6/2023 z 24 listopada 2023 r. i uchwałą nr 10/2024 z 19 czerwca 2024 r.

¹³⁰ Pismo dyrektora z 1 grudnia 2025 r., znak: 1525/DX/2025 i z 10 grudnia 2025 r., znak: 1619/DX/2025.

¹³¹ Pismo dyrektora z 4 listopada 2025 r., znak: 1369/DX/2025.

¹³² Uchwałą nr 11/2020 z 1 grudnia 2020 r.

¹³³ Uchwałą nr 9/2025 z 11 czerwca 2025 r.

lecz zlecano w całości podmiotom zewnętrznym. Tym samym rzeczywista struktura organizacyjna była niezgodna z Regulaminem. Zdaniem IETU¹³⁴, Regulamin opisuje zazwyczaj docelową strukturę i zadania, jednakże w celu zapewnienia przejrzystości działania, Regulamin miał zostać zaktualizowany;

- 2) Regulamin był niespójny ze statutem pod względem zasad zastępowalności dyrektora Instytutu¹³⁵. Wyjaśniono¹³⁶, że stosowano zasady określone w statucie.

Po zakończeniu czynności kontrolnych Instytut przedłożył nowy Regulamin¹³⁷, w którym dostosowano do statutu zasady zastępowalności dyrektora oraz wskazano 7 komórek organizacyjnych lub samodzielnych stanowisk¹³⁸, których zadania miały być wykonywane przez pracowników lub podmioty zewnętrzne. Należy jednak wskazać, że w przypadku planowanego zlecenia zadań na zewnątrz, zadania te powinny zostać przypisane do komórki organizacyjnej sprawującej nadzór nad tymi zadaniami, a nie do konkretnego stanowiska pracy, które ma pozostać nieobsadzone.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 uoib regulamin organizacyjny powinien określać strukturę organizacyjną i tryb pracy komórek organizacyjnych. Nie zalicza się do nich podmiotów zewnętrznych, ponieważ nie łączy ich z jednostką stosunek podległości, lecz zasady współpracy wynikające z umów. Obowiązkowe zadania Instytutu powinny zostać uwzględnione w Regulaminie organizacyjnym w zakresie umożliwiającym przypisanie konkretnym komórkom odpowiedzialności za ich realizację, również w przypadku nadzoru nad zleceniem zewnętrznym.

Biorąc pod uwagę przedstawione w wystąpieniu pokontrolnym oceny i ustalenia oraz przekazane informacje¹³⁹, **zalecam Pani Dyrektor:**

1. Wypłacenie [REDAKTOWANE] kwoty zaniżonego [REDAKTOWANE] za 2025 r. oraz podjęcie działań w celu odzyskania [REDAKTOWANE].
2. Wzmocnienie nadzoru nad:
 - 1) zamówieniami publicznymi, w szczególności przez wdrożenie mechanizmów zapobiegających zlecaniu zadań niezgodnie z Regulaminem ZP, nierzetelnemu szacowaniu wartości zamówień, niestosowaniu trybów regulaminowych oraz nieuzyskiwaniu wymaganych akceptacji i podpisów na dokumentach;
 - 2) monitorowaniem i windykacją należności, w szczególności przez terminowe podejmowanie działań windykacyjnych;
 - 3) terminowym powoływaniem komisji dyscyplinarnej oraz zapewnieniem właściwej liczby jej członków.
3. Podjęcie systemowych działań, które wzmocnią kadrę naukową i kompetencje wewnętrzne Instytutu, zwłaszcza przez ograniczenie zlecania zadań statutowych osobom spoza Instytutu.
4. Wdrożenie rozwiązań proceduralnych, które określą zasady i tryb odbioru przedmiotu umów oraz zapewnią rzetelne dokumentowanie odbioru zgodnie z postanowieniami umów.
5. Wyeliminowanie przypadków przyznawania pracownikom Instytutu premii nieprzewidzianych w regulaminie wynagradzania oraz przyznawania premii administracyjnej bez jej uzasadnienia.
6. Podjęcie skutecznych działań w celu:
 - 1) rzetelnego sporządzania protokołów zdawczo-odbiorczych przy najmie lokalu oraz udostępniania lokalu najemcy dopiero po spełnieniu warunków umowny;

¹³⁴ Pismo dyrektora z 1 grudnia 2025 r., znak: 1525/DX/2025.

¹³⁵ § 7 ust. 3 regulaminu zakładał, że w razie nieobecności dyrektora jego obowiązki przejmują w następującej kolejności: (1) zastępca dyrektora ds. badań i rozwoju, (2) zastępca dyrektora ds. ekonomiczno-administracyjnych. Natomiast w § 7 ust. 1 statutu wskazano, że dyrektor wyznacza osobę zastępującą spośród swoich zastępców, a gdy wyznaczenie nie jest możliwe, dyrektora zastępują w kolejności zastępca ds. ekonomiczno-administracyjnych oraz zastępca ds. badań i rozwoju.

¹³⁶ Pismo dyrektora z 4 listopada 2025 r., znak: 1369/DX/2025.

¹³⁷ Wprowadzony zarządzeniem dyrektora nr 8/2025 z 19 grudnia 2025 r.

¹³⁸ Tj. administrator systemów Informatycznych, Dział Zamówień Publicznych, Dział Obsługi Administracyjno-Technicznej, inspektor ochrony danych osobowych, stanowisko ds. BHP, pełnomocnik ochrony informacji niejawnych, pełnomocnik ds. obronnych i zarządzania kryzysowego.

¹³⁹ Pismo dyrektora z 25 maja 2026 r., znak: 763/DX/2026.

- 2) wyeliminowania nieprawidłowości przy sporządzaniu dokumentów strategicznych i operacyjnych Instytutu, w szczególności przez:
 - a) opracowanie kierunkowych planów tematycznych badań naukowych i prac rozwojowych jako odrębnych dokumentów;
 - b) określenie mierników, które pozwolą ocenić stopień wykonania planu działalności;
 - c) wdrożenie mechanizmów, które zapewnią dokumentowanie uwzględnienia planu finansowego w planie działalności;
- 3) rzetelnego sporządzania sprawozdań PNT-01 dotyczących działalności badawczej i rozwojowej Instytutu.
7. Rzetelne wyodrębnienie pod względem finansowym działalności gospodarczej z działalności podstawowej Instytutu, stosownie do art. 2 ust 4 uoib.
8. Zapewnienie zgodności struktury organizacyjnej Instytutu z Regulaminem organizacyjnym, w szczególności przez przypisanie właściwym komórkom organizacyjnym odpowiedzialności za zadania realizowane przez pracowników lub nadzorowane w ramach zleceń zewnętrznych.

Proszę Panią Dyrektor o przedstawienie, w terminie 30 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykonania zaleceń lub o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Paulina Hennig-Kloska
Minister Klimatu i Środowiska
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/